

Dyslektikeren Nr. 4 1990 12.årgang

Intervju med Egil Hunstad v/ Tore Brøyn

Denne artikkelen handler om et nytt lesetreningsprogram som er blitt utviklet av fylkessynspedagog Egil Hunstad. Programmet er datastyrt og har, gjennom et langt forskningsprosjekt, blitt prøvd ut på blinde, dyslektikere og svaksynte. Programmet går ut på å øke lesehastigheten ved å trene spesielt på oppfatningsevnen av de 200-300 mest vanlige ordene i språket. Egil Hunstad arbeider som fylkessynspedagog i Bergen og Hordaland og holder til på synssenteret ved Haukeland skole i Bergen.

Leseprogram for mer effektiv lesing

Fylkessynspedagog Egil Hunstad har, gjennom et lengre forskningsarbeid, utviklet et lesetreningsprogram som skal hjelpe dyslektikere og andre med lesevansker til å kunne trene oppfatningsevnen ved lesing av tekster. Metoden baserer seg på at i en vanlig tekst vil omtrent annet hvert ord du møter være ett av språkets vanligste ord. Disse høyfrekvente ordene utgjør på norsk ca. 200-300 ord. Hunstads metode går ut på å trene spesielt på disse vanlige ordene. Før var man usikker på om evnen til raskt å gjenkjenne ord virkelig kunne trenes opp. Hunstads forskning har vist at dette er mulig.

Ved å trene ca. 15 minutter pr. dag (og det blir presisert at man ikke skal trene mer) har han hatt resultater på 40-500% økning av lesehastigheten etter ca. 4 uker.

Lesehastighet er avgjørende for forståelsen

Hensikten med lesing er å få tak på innholdet. Når elevene merker at de får tak på innholdet, får de bedre motivasjon for lesingen, og de ønsker å lese mer. Hastigheten er en kritisk variabel når det gjelder oppfatningsevnen hos dyslektikere. Ved å oppnå god lesing kan man frigjøre energi og krefter til kreativitet i skolen og samfunnet forøvrig. Lærerne har ikke lagt nok vekt på effektiviteten. Man blir hengende i lyderings-teknikker og dermed til sen lesing. Dette mener jeg imidlertid ikke som en anklage mot lærerne, ettersom man rett og slett ikke har hatt *metoder* til å øke lesehastigheten, sier Hunstad.

Supplement til eksisterende lesemetoder

Programmet, som kalles *Magnimaster*, er et resultat av ca. 15 års forskning og praktisk arbeid rundt denne problemstillingen. I prinsippet er dette ikke en ny lesemetode, men et supplement til eksisterende lesemetoder. Metoden går ut på å lære leseren til å identifisere ordet så raskt som mulig. Hos vanlige barn, som ikke har noen blokkeringer, blir lesehastigheten trent opp automatisk. Men dårlige lesere har ikke klart å utvikle lesehastigheten slik som andre fordi de har hatt for lite lesetrening.

Lesbarhet og hastighet

Programmet er utformet etter to hovedprinsipper:

1) visuelle optimaliseringsbetingelser og 2) hastighet.

Det vil si at instruktøren kan regulere skjermbildet av ordet slik at det blir lettest mulig å lese for den aktuelle kandidaten. Samtidig kan han gradvis minske tiden

Fylkessynspedagog Egil Hunstad og logoped Jan Laberg demonstrerer Magnimaster for en elev (Foto: Tore Brøyn)

bildet blir vist. Slik trener eleven gradvis sin evne til å gjenkjenne et ord under best mulige betingelser.

Programmet

Programmet fins i tre versjoner:bokmål, nynorsk og engelsk. Det består av:

- 70 sider med pedagogisk og teknisk veiledning.
- Pakkeløsning med 1 til 2 disketter.
- Kan brukes på alle Dos-kompatible maskiner og Commodore 64 og 128.
Holder på å programmere for TIKI-100, Amstrad og Amiga.

Enhver lærer kan bruke opplegget hvis han får rettleiding hos lærer som har lese-lærerkompetanse (1.avd. spes.ped.).

Hva med skrijving?

Programmet gir ikke sknvetremng, men det gir indirekte bedre rettskriving, hevder Hunstad. Det fins to måter å oppfatte ord på: visuelt ved gjenkjenning, eller når man skriver dem ved å kalle dem fram i minnet. Det at man får økt trening i å gjenkjenne ord gir overføringsverdi når det gjelder å huske ordbildet. Man vil merke at elever som har fått økt lesehastighet vil få færre ortografiske feil i stilene sine.

Hva med ordene man ikke trener på?

Etter hvert får man trening også i de ikke-høyfrekvente ordene ved at man leser mer når lesingen går lettere. Dette kaller jeg *gratiseffekten* ved lesing, sier Hunstad.

Kopler du dysleksi spesielt til synsvansker?

En dyslektiker kan også ha samsynsvansker. De som er sterkt angrepet av dysleksi og samtidig har samsynsvansker, er de som har aller størst problemer, hevder Hunstad.

Men Hunstad presiserer samtidig at vi må skille klart mellom dysfunksjoner i det ytre apparat (f. eks. samsynsvansker) og dysfunksjon i det indre apparatet (dysleksi). Vi vet ingenting om hvordan hjernen egentlig arbeider. Derfor vil all dysleksibehandling være symptombehandling. Jeg kan sitere Ingvar Lundberg: "Det er bare en veg til å lære og lese, og det er å lese".